

GHELDERODE, Michel de, pseudoniem van Ademar Martens, Frans-Belgisch letterkundige (Elsene 3 april 1898 - Schaarbeek 1 april 1962).

Zoon van een bescheiden Vlaamse klerk op het Rijksarchief te Brussel, waar hij middelbaar onderwijs volgde, in het Frans, tot en met het eerste trimester van de vierde klas der moderne humaniora. Was van 1923 tot '46 ambtenaar op het gemeentehuis te Schaarbeek, waar hij zich vooral aan zijn toneel wijdde. Werkte mee aan het Vlaamse Volkstoneel dat tussen 1925 en '32 zes van zijn stukken, waaronder Barabbas en Pantagleize, tot leven bracht. Verwierf wereldfaam in 1949 naar aanleiding van de bewogen opvoering van *Fastes d'Enfer* in de Franse hoofdstad.

Om sociale redenen door zijn Vlaamse ouders in het Frans opgevoed, trok de Ghelderode de aandacht van het Vlaamse Volkstoneel niet alleen door de onmiskenbare Vlaamse inspiratie van zijn werk, maar ook door zijn scherpe aanklacht tegen zijn ouders die hem verfranst hadden. Opzienbarend was ook een interview waarin hij de politieke autonomie van Vlaanderen en de vernederlandsing van de Gentse universiteit verdedigde en zijn bewondering uitsprak voor de flamingant Borms. Zijn houding tegenover de V.B. was evenwel steeds dubbelzinnig: hij was flamingant met de flaminganten, franskiljon met de franskiljons. Hoewel zijn liefde voor Vlaanderen één van de hoofdthema's van zijn werk was, had de Ghelderode weinig belangstelling voor de Vlaamse politieke en sociale realiteit. Vlaanderen was voor hem een dankbare inspiratiebron die hem toeliet zijn literaire persoonlijkheid te bevestigen, en een mythe waarin hij een toevlucht vond tegen de harde realiteit van het dagelijkse leven. Wrok om de onverschilligheid waarmee de Franstalige milieus zijn werk bejegenden, dreef hem een ogenblik in de armen van de V.B. Bij de verkiezingen van 1936 bracht hij, als reactie tegen het officiële België en tegen het klerikalisme, zijn stem uit op het Vlaamsch Nationaal Verbond. Bij het begin van de oorlog koesterde hij enige sympathie voor de Duitse bezetter, in de hoop dat deze Vlaanderen politieke en culturele autonomie zou verwezenlijken en hiermee een einde stellen aan de vereenzaming van de Frans schrijvende Vlaming die hij was. Zijn medewerking aan Radio-Bruxelles en Zender-Brussel werd hem na de oorlog zeer kwalijk genomen. Hierdoor vermeed hij van de Bevrijding af angstvallig elk contact met de Vlaamse milieus en ging hij, vooral in zijn brie-

GROOTE SCHOUWBURG
VRIJDAG 29 APRIL 8 UUR
HET VLAAMSCH
VOLKSTOONEEL

EEN ENKELE OPVOERING VAN
MICHEL DE GHELDERODE'S
BEELEN
UIT HET LEVEN VAN

SINT
FRANCISCUS
VAN ASSISI

ONDER LEIDING VAN
JOH. DE MEESTER JR.

MET MUZIEK EN DANSRYTHMEN VAN DEN SCHRIJVER
DÉCORS v. RENÉ MOULAERT

PRUZEN: Stalles, Balcon, Balgnoire, Fauteuil de Balcon f 3.50, Parket, Zij-Fauteuil de Balcon f 3.-, Zij-Balcon, Fauteuil de Loge f 2.50, Zij-Loge, Parterre, Front-Loge f 2.-, Amphitheater f 1.-, Galerij f 0.60, plus sted. belasting.

Pleatsbespreking vanaf Dinsdag 26 April van 10-3 uur. Ook Telefonisch.

ven, heftig te keer tegen de „hatelijke flaminganten”, die de Franse taal uit Vlaanderen wilden verbannen. In tegenstelling tot wat vaak beweerd wordt, heeft de Ghelderode nooit in het Nederlands geschreven. Hij was in staat zich in het dialect van zijn moeder uit te drukken, maar zijn onuitgegeven vertalingen uit het Nederlands bewijzen dat hij van deze taal slechts een passieve en zeer beperkt kennis bezat.

WERKEN: *L'Histoire comique de Keizer Karel* (1922); - *Choses et Gens de chez nous*, 2 dln. (1943); - *La Flandre est un songe* (1953); - *Les Entretiens d'Ostende* (1956); - *Théâtre*, 5 dln. (1950-'57).

LITERATUUR: P. Vandromme, *Michel de Ghelderode* (1963); - J. Francis, *L'éternel aujourd'hui de M. de Ghelderode* (1968); - R. Beyen, *M. de Ghelderode ou la hantise du masque. Essai de biographie critique* (1971).

ROLAND BEYEN